

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

2025 рік

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

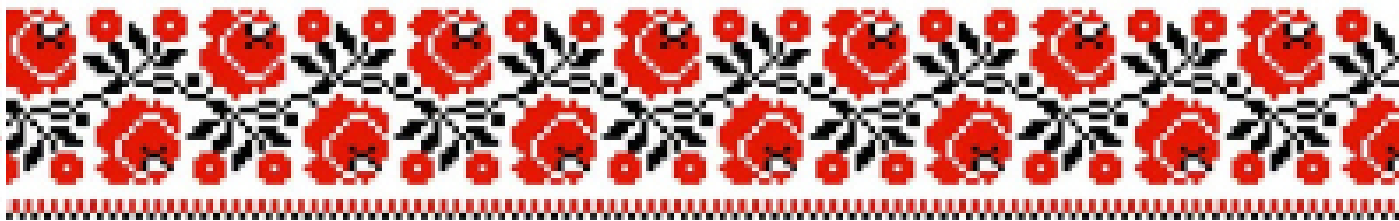
БОРИСТЕН

№ 08(405)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

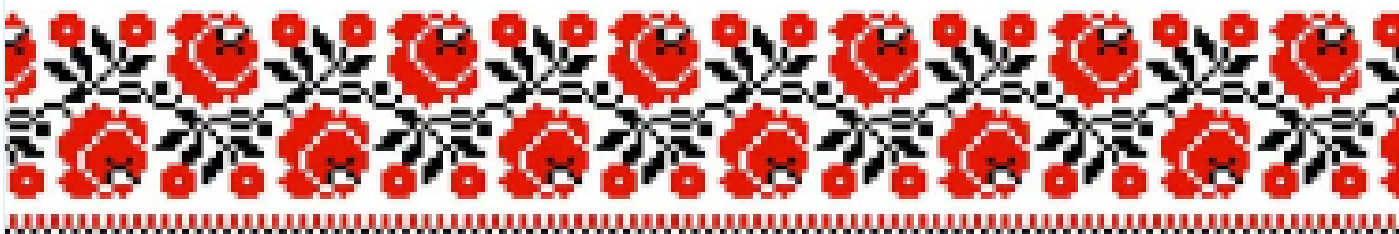
Українці в усьому світі відзначили
День незалежності своєї держави. Про
те як це відбувалося у **США** читайте
у цьому номері в дописі знаної
активістки нашої діаспори Віри
Боднарук «**Флорида святкує День
незалежності України**»

"У всіх народів мова — це засіб спілкування, у нас це — фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох — це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озираються..."

"Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову"

Ліна Костенко

«Бористен (Борисфен)» — незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс. Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен»

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Представництва редакції:

У США: Promethean's Retort P.O.Box 35
Lyndhurst, N.J. 07071-0035 USA

З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V.
Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J.
07069, USA;

У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18\I, Lod,
Israel

У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 –
100 Bielsk Podlaski, Polska

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції
а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Верстка\дизайн
журналу *"CatArt"*
Видавець
Видавничо-поліграфічний
центр
вул. Воскресенська, 11
49000 місто Дніпро
Україна

Папір офсетний.
Друк цифровий
Щомісячник,
наклад:
1500 примірників

ВЕЛЬМИДОСТОЙНІ ДОБРОЧИНЦІ!

В Україні лютує війна і навіть складно описати що ми нині переживаємо. Війна приносить за собою кров, розруху і біль від втрат.

Йде країною, залишаючи по собі страшні сліди, болісні і незворотні. Ми відбудуємо дороги, будинки, театри, лікарні і пам'ятники. Але ми не зможемо оживити тих, кого вбила ця війна. І в часи війни нам потрібно вшанувати загиблих, оплакати їх і зберегти у своєму серці. Бо наше горювання за втраченими - сила, що зцілює, прояв любові до них.

Тому наш низький уклін тим, хто допомагає сьогодні нашій Вітчизні встояти у цю важку днину. Системно боронить рідний край від ворога княжими жертвами **отець Олексій Лімонченко** (

San Mateo, CA.). Цього разу він вислав жертву « поміч потерпілим в Україні від московських кровопивців».

Добродій **Василь Стан (Lyndhurst, N.J.)** так само роками допомагає щедрими добровільними датками Україні. Нині він зафундував зразу на декілька потрібних справ. А саме на редакцію часопису «Бористен», для криворізької «Просвіти», на канцелярні витрати, продовольчі пачки для родин військовиків, протези для жінок і чоловіків постраждалих від війни.

Родина добродійки Галини Степанівни Грушецької з Чикаго як завжди офірувала кошти для потреб нужденних стареньких в Україні.

Нехай буде щасливою кожна днина цих світлих людей!

Влас. інформ.

----- Зміст -----

Стор.1 Адреси доброти

Стор.2 Флорида святкує День незалежності України.

Стор.3 «Лексикон міжкультурної педагогіки та етнопедагогіки» - книга унікальна, актуальна й необхідна

Стор.4 ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ У ВАЙЛДВУДІ

Стор.5 Важливо

Стор.6-8 До питання про початки

міста Дніпра

Стор. 9 Зустріч з Миколою Воротиленко

Стор.10-11 Президент Америки - це російський актив

Стор.12-13 Висока вистражданість слова

Стор.14 - 19 Найдавніші бібліотеки України:

від витоків до сьогодення

Стор.20-26 Наша Церква

Долучайтесь до нас у соцмережі

facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті **borysten.com.ua**

«Актуально»

Флорида святкує День незалежності України.

Українська громада південно-західньої Флориди гідно відзначила 34-у річницю відновлення незалежності України 24-го серпня. В українських церквах було відправлено молебні за Україну і її хоробрих воїнів, які охороняють свої кордоони.

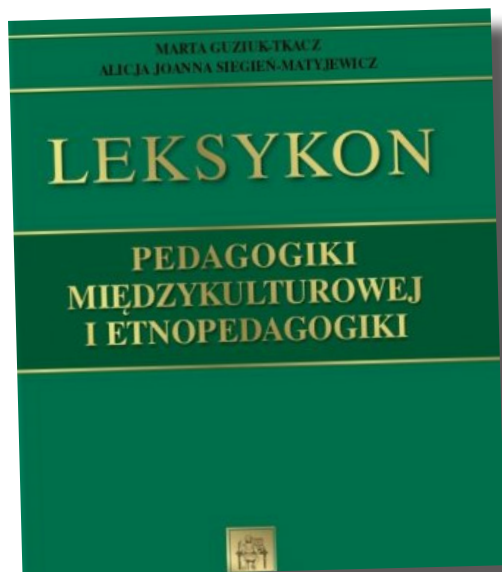
Увечорі громада при Українській Баптиській Церкві в Норт Порті організувала вечір до Дня Незалежності на поляні біля церкви. Тут поставлено намети, щоб захиститися від сонця і дощу, столи з українською їжею, сцена на музичні виступи та різні розваги для дітей і молоді. Присутніх біля 600 гостей привітав пастор церкви Андрій Соїко, а ведучий Сергій Ковальчук попросив усіх виконати гімн Америки і гімн України.

Вітання від Громадського Комітету прочитала Леся Попель, а дитячий хор Світанок Флориди виконав кілька пісень під проводом диригента Олега Майовського. Розваги для дітей проводили Оксана Цимбаліста, Алла Богаш, Наталя Ковальчук. Оксана Крземінська, Юлія Мотрюк. Вікторину знавців фактів про Україну проводили Рая і Сергій Корицькі.

Вечір пролетів дуже приємно, а коротка злива не перешкодила святкувати. Гості мали нагоду скласти пожертви для Збройних Сил України та на "Партнерство кожній дитині". Щира подяка організаторам свята та прововоді Української Баптиської Церкви в Норт Порті.

Віра Боднарук, голова
Громадського Комітету південно-
західньої Флориди

«Лексикон міжкультурної педагогіки та етнопедагогіки» - книга унікальна, актуальна й необхідна

Вступ

У сучасну епоху глобалізації, соціальної мобільності та зростаючих міжкультурних конфліктів все більшої ваги набувають дослідження, спрямовані на міжкультурний діалог. У цьому контексті особливе значення має міжкультурна педагогіка – наукова галузь, яка аналізує взаємодію культур в освітньому просторі та пропонує ефективні інтеграційні та виховні стратегії.

Одним із найвагоміших внесків у цю сферу стала праця «Лексикон міжкультурної педагогіки та етнопедагогіки», авторками якої є Марта Гузюк-Ткач та Аліція Є. Сегень-Матієвич з Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині (Польща).

Видання побачило світ у 2015 році у Варшаві (видавництво Zak) і налічує 478 сторінок. Ця праця є спробою систематизувати ключові поняття міжкультурної педагогіки та етнопедагогіки – дисциплін, що мають дедалі більше значення у багатокультурних суспільствах.

Зміст і структура

У лексиконі представлено 731 термін, розміщений в алфавітному порядку. Кожне поняття розглянуто з таких позицій: етимологічне пояснення, наукове визначення, теоретичний контекст, посилання на наукову літературу, переклад терміна англійською мовою, вказівка на пов'язані терміни.

Лексикон спирається як на польськомовну літературу, так і на джерела англійською, німецькою та російською мовами, що надає йому міжнародного та міждисциплінарного характеру. Видання дає змогу читачеві не лише краще зрозуміти терміни, а й використовувати їх на практиці – в освітній, науковій і суспільній діяльності.

Сильні сторони публікації

Головною перевагою цієї праці є її всебічність. У польській педагогічній літературі складно знайти інше таке видання, яке би настільки широко охоплювало теми, пов'язані з мультикультурністю та міжкультурною освітою. Особливої уваги заслуговує доступна та чітка мова, яка робить книгу придатною не лише для науковців, а й для студентів, викладачів, соціальних працівників та представників громадських організацій.

Переклад термінів англійською мовою значно підвищує практичну цінність лексикону, адже дозволяє використовувати його в міжнародному освітньому середовищі, зокрема у програмах англomовного навчання.

Критичні зауваження

Незважаючи на численні переваги, публікація має певні недоліки. Зокрема, бракує чітко сформульованого методологічного вступу, який пояснив би критерії відбору термінів та джерел. Це ускладнює користування – читач не завжди розуміє, чому певне поняття включене до лексикону, а інше – ні. Крім того, було б доцільно навести більше прикладів практичного застосування термінів, зокрема в контексті діяльності у багатокультурному середовищі – наприклад, у школах з інтеграційними програмами, освітніх ініціативах для біженців, чи у ромській освіті.

Значення і застосування

Попри зазначені обмеження, «Лексикон міжкультурної педагогіки та етнопедагогіки» є фундаментальною працею для всіх, хто працює в багатокультурному освітньому середовищі. Видання відзначається не лише широтою охоплення, але й високим науковим рівнем.

Це джерело, яке можна використовувати як дидактичний інструмент у рамках педагогічних студій, так і як відповідну точку для наукових досліджень у сфері міжкультурної освіти, інтеграції мігрантів, освіти національних меншин і розвитку міжкультурного діалогу.

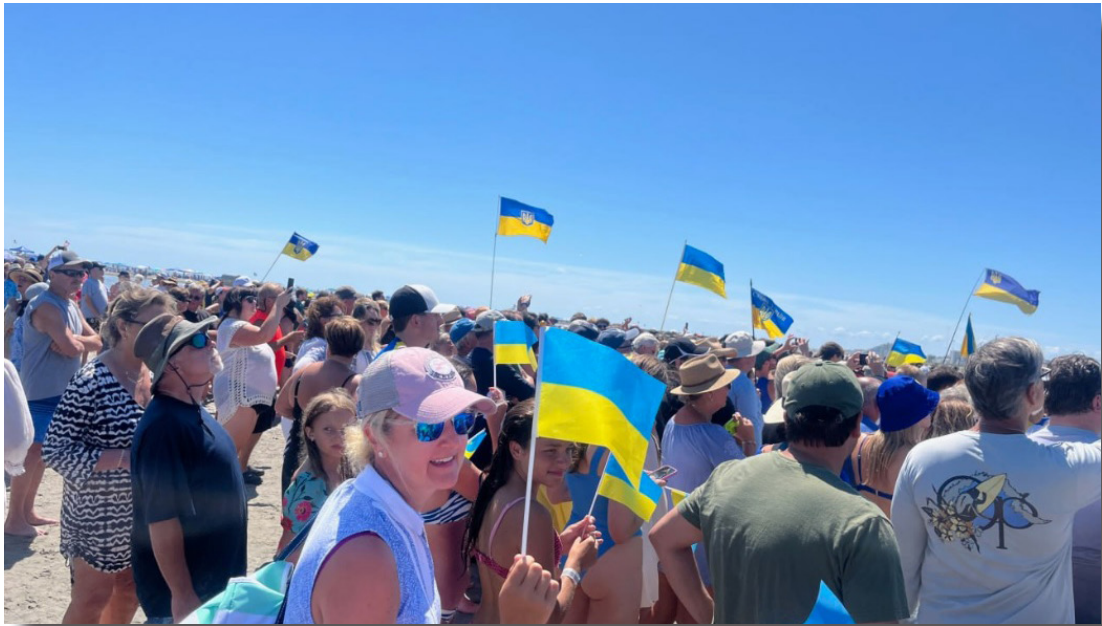
Висновок

Це видання заповнює важливу прогалину в польській педагогічній літературі, і не лише в ній, та відповідає на виклики сучасного суспільства, де дедалі частіше відбувається зустріч багатьох культур. «Лексикон міжкультурної педагогіки та етнопедагогіки» – це необхідна, цінна та натхненна книга, яка має бути в бібліотеці кожного педагога, вчителя та студента соціальних наук.

Стефан Лашин

Микола Дупляк (США)

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ У ВАЙЛДВУДІ

Відзначення Дня Незалежності України на
вайлдвудській пляжі.
Фото: Оріся Бакин

Вайлдвуд – це американське курортне містечко над Атлантийським океаном у південному штаті Нью-Джерсі. Кожного літа на широких чистих пляжах відпочиває також чимало українців. Особливо багато наших земляків приїжджає тут у третій декаді серпня під час "українського тижня", щоб разом відзначити День Незалежності України.

Цьогоріч на той час була досить несприятлива погода, бо гураган Ерін так сколихав хвилі океану, що морська стихія як магніт притягала людей у свої глибини, тож влада заборонила їм купатися. Згодом це змінилося, але на пляжах залишилося багато води.

Було приємно спостерігати, як у День Незалежності, який відзначали тут у суботу, 23 серпня, на просторах пляжів над океаном повівало чимало державних прапорів України, а на багатьох автомобілях (не на всіх, очевидно) були українські символи, наклеєні тризуби тощо.

На заклик Українського Конгресового Комітету Америки (УККА), який кожного року влаштовує тут відзначення Дня Незалежності нашої Батьківщини, на пляжі зібралося з прапорами кількост наших співвітчизників, які створили велике

людське коло. До них звернувся зі святочним словом Михайло Козюпа – провідний член головної управи УККА та активний член української громади. Він – добрий промовець. Говорив про несправедливість Росії супроти Українського Народу, про війну російських фашистів-імперіялістів з Україною та злочини російських загарбників в Україні.

Про це потрібно говорити, але й треба б нагадати людям про їхні обов'язки супроти нашого патріотичного народу, який ціною своєї крові та своїх життів завзято боронить Батьківщину від московської заґлади. Чи ми робимо все, що повинні зробити для України? – Ні, аж ніяк не все. Люди не знають, що в цьому напрямку робить УККА тощо. Шкода, що УККА не подбав про якийсь інформаційний кіоск, де можна б знайти не лише інформацію про найстарішу організацію американських українців, про її працю в обороні України, але й пораду про те, що ми можемо та що повинні зробити для Батьківщини, яку ми з волі чи поневоли покинули... Урочисте зібрання на вайлдвудських пісках закінчено, як і годиться, національним славнем України у виконанні всіх присутніх.

За роки існування журналу «Бористен» не раз доводив своє право називатися місточком поміж материкою Україною і діаспорою. І ось ще одна, вже персональна відзнака редактора щомісячника Фіделя Сухоноса, це підтверджує. «Друг української громади» такий диплом надійшов у Дніпро від Центральної україно-бразильської репрезентації з столиці штату Парана міста Курітіба. Вдячні очільнику цієї організації пану Віторіо Соротюку за таку приємність.

Пригадуються проекти у яких особисто брав участь засновник і видавець журналу щодо співпраці з нашою громадою у Бразилії. А саме написання художньо-публіцистичної книжки "Ріо-де-Україна", створення відео про подорожі у країну карнавалів та футболу, видання у Дніпрі творів славетної Віри Вовк з Ріо-де-Жанейро, відкриття почесного консульства Бразилії в Україні. Воістину нашого цвіту по всьому світу!

До питання про початки міста Дніпра

Останнім часом у пресі знову розгорнулося дискусія щодо історичних витоків сучасного міста Дніпра. Тим більше, що за рік, у 2026-му році, матимемо 250-річний ювілей Дніпра, якщо братимемо за підставу 1776-й рік, як рік заснування міста.

Очевидно, що ні імперська дата – 1776-й рік, ні також імперська – 1787-й рік не відповідають початкам одного з найбільших міст теперішньої України. Тож питання про визначення часу зародження міста є не тільки назрілим, але й перезрілим. Певної популярності в наші дні набуває підхід, що історичні витoki міста слід виводити від Самарі (Старої Самарі), старовинної фортеці на лівому березі Дніпра, на місці якої згодом уряд Катерини II намагався заснувати так званий Катеринослав-Кільченський, або Катеринослав I, Катеринослав-Самарський, Катеринослав-Лівобережний.

Цей підхід не позбавлений логіки, адже, якщо враховувати, що Дніпру передував Дніпропетровськ, який до 1926 р. мав назву Катеринослав, а вперше ця назва згадується під 1776-р й стосується так званого Катеринослава-Кільченського, який виник на місці колишньої Самарі, то цілком природно було б і початки Дніпра виводити від зародження цієї фортеці. Втім, кілька думок посилюють сумнів у логічності згаданої версії.

Кілька аргументів заперечують цей, здавалося б, послідовний умовивід.

Проблема перша – рік

Прибічники такої версії, по суті, модернізують радянсько-імперський підхід до питання про заснування міста, який визначав його початком 1776-й рік (привіт Брежнєву і Щербицькому!), коли указом Катерини II згадувалося

утворення Катеринослава в районі притоки Самари Кільчені, після чого тут почали проводитися будівельні роботи зі створення нового міста. Однак, за іронією історії, навіть у часи самої Катерини II і навіть у її оточенні той Катеринослав, який почав розбудовуватися з 1787 року на правому березі Дніпра, не виводився від того Катеринослава, який мав постати після 1776 року на Кільчені. Його початки з кінця XVIII ст. бачили в 1787 році, коли сама цариця й австрійський імператор Йосиф II урочисто заклали перші камені в будівництво нового міста. І таке бачення зберігалося впродовж подальшого імперського періоду (100-річчя Катеринослава було відзначене в 1887 році), а потім продовжувалося практично всю радянську добу. Досить відомим є той факт, що ідея про заснування Катеринослава-Дніпропетровська в 1776-му році виринула десь у першій половині 1970-х років у розпал так званого брежнєвського застою, коли Радянський Союз охопила своєрідна манія на великі та маленькі ювілеї: 1967 – 50-річчя «великого жовтня», 1970 – 100-річчя з дня народження Леніна, 1972 – 50-річчя утворення СРСР, 1975 – 30-річчя «великої перемоги», 1982 – 1500-річчя Києва тощо. На відзначення ювілейних торжеств часто щедро виділялися немаленькі кошти з загальносоюзного та республіканського бюджетів, приїздили високі гості з Москви (нерідко із залученням тодішньої першої особи в СРСР – Брежнєва), що було досить привабливою перспективою для місцевих партійних еліт, зацікавлених у відзначенні подібних ювілеїв. Саме тоді й зародилася ідея відзначити 200-річчя Дніпропетровська не в 1987 році, адже партійні функціонери справедливо припускали, що до цього року старий і німецький Брежнєв вже може й не дотягнути, а в 1976-му, на який, до речі, припадало 70-річчя самого бровастого генсека та 50-річчя перейменування Катеринослава на Дніпропетровськ.

Це місто було близьким та досить рідним і для тодішнього радянського керманіча Брежнєва, і для очільника радянської України Щербицького, адже вони обидва були уродженцями цього регіону, а з Дніпропетровськом був пов'язаний значний період їхнього життя та партійної кар'єри. В рідному для Брежнєва Дніпродзержинську-Кам'янському тоді ж за його безпосереднього участі було урочисто відкрито бюст, прикрашений багатьма орденами й медалями. Тож перенесення відліку Катеринослава-Дніпропетровська з 1787-го на 1776-й рік було викликане не так історичними міркуваннями, скільки політичною доцільністю та намаганням партійного керівництва радянської України на чолі з Щербицьким зайвий раз прогнутися перед своїм кремлівським босом.

Проблема друга – місце

Катеринослав I будувався на лівобережжі Дніпра при впадінні Кільчені в Самару. І являв собою невдалий проєкт імперської влади, який не вийшло реалізувати. Надалі цю назву було перенесено до іншої місцевості. Загальновідомим є той факт, що Катеринослав, а згодом Дніпропетровськ до середини ХХ ст. розташовувався і розвивався виключно на правому березі Дніпра. Перехід міста на лівий берег був пов'язаний з його розростанням і розширенням, а також будівництвом тут міцних і надійних мостів через головну річку України. Розбудова мегаполіса та включення в його ареал все нових і нових населених пунктів дозволила сучасному Дніпру розростися аж до територій, де колись і мав постати Катеринослав-Кільченський, втім ядро, з якого виростало саме місто, знаходиться на правобережжі й залишається досить віддаленим від його лівобережних околиць.

Той Катеринослав, який в 1787-му році урочистозасновуваларуйнівницяавтономії України та ліквідаторка Запорозької Січі Катерина II, котру простий народ називав «сучою дочкою», не виник на порожньому

місці, а виростав там, де вже існувало жваве торговельно-економічне життя. Локацію ядра початкового Катеринослава можна приблизно визначити між так званим Новим Кодаком, який у XVIII ст. був центром Кодацької паланки, та Старим Кодаком, заснованим відомим французьким інженером Бопланом в 1635 р. як польський форпост у регіоні. Втім, подорож Боплана по Дніпру в тому році, детально занотована ним в своєму «Описі України», вже показала активне життя в цьому краю та наявність тут значних поселень: Романів (Romanow), нинішнє Романкове, район Кам'янського, «великий пагорб, де козаки зустрічаються, збираючи військо і проводячи раду. Це місце було б дуже гарним і зручним для спорудження міста», трохи нижче за течією островів з такою ж назвою (очевидно, сучасний Кривець), де «збирається багате рибалок, які прибувають з Києва та інших місць», Таранський Ріг (Tarensky Rog), нинішнє Таромське, «одне із найкращих для проживання місць, які я коли-небудь бачив.

Воно ж і найбільш вигідне для спорудження замку», а також чотири острови, що нині перебувають в межах Дніпра – Монастирський острів (l'île du Monastere), Кінський острів (Konesky Ostro), Князів острів (Kniazow Ostro) і Козацький острів (Kozacky Ostro). Боплан дав детальну характеристику кожному з островів. Так, він відзначив, що назва Монастирського острова походить від монастиря, який існував тут у давні часи і від якого не залишилося й сліду. Серед насельців Монастирського острова Боплан згадує лише вужів і гадюк. Подібно як і щодо Князів острова та Козацького острова. Від цих островів за розмірами та за фактурою дуже відрізнявся Кінський острів, розташований навпроти гирла Самари (Samar). Він більше відомий у подальший час як Становий острів і нині знаходиться в межах районів міста Дніпра Мандриківка та Лоцкам'янка. Острів був досить великий – близько 3 км вздовж та 1 км впоперек, а також густо вкритий лісами та болотами.

Саме щодо цього острова Боплан зазначає присутність великої кількості рибалок, котрі рибалили як в Дніпрі, так і в Самарі, а потім зберігали улов, висушуючи рибу чи засипаючи її попелом. І саме цих людей можна без перебільшення зарахувати до найдавнішого населення місцевості, де незабаром виник сучасний Дніпро. Ця місцевість, крім риби, була багатою на мед, віск, дичину та будівельний ліс, що й приваблювало сюди охочих людей. Саме звідси за рекомендацією Боплана й брався будівельний ліс для спорудження Кодацької фортеці (Kudac) в липні 1635 р.

Таким чином, на час подорожі Боплана у місцевості, на якій незабаром виникли Старий і Новий Кодаки, вже існували постійні поселення козаків і рибалок. Новий Кодак згодом виділився серед інших поселень Надпорожжя, перетворившись на головне містечко Кодацької паланки. Саме ці функції наприкінці XVIII ст. уже в імперському управлінні від нього перейняв Катеринослав.

Початки теперішнього Дніпра можна виводити від тих поселень, які відомі

з 1635 р. Це поселення на Кінському острові, Старий Кодак і трохи згодом – Новий Кодак. Саме останній фактично й дав поштовх для виникнення в цьому місці адміністративного центру нового імперського регіону наприкінці XVIII ст. – Катеринослава, який потім трансформувався у нинішнє місто Дніпро. Ймовірно, спочатку царський уряд планував заснувати головний центр провінції, утвореної на землях Вольностей Війська Запорозького, на певному віддаленні від Нового Кодака. Цим невдалим проєктом і став Катеринослав на Кільчені. Але за короткий час помилковість цього рішення стала очевидною, тому Катеринослав було вирішено перенести поближче до Нового Кодака. Нове імперське місто перебрало від нього відповідні адміністративні функції, а з плином часу сам Новий Кодак перетворився на один з районів Дніпра, відомий також як Нові Кайдаки.

Євген Луняк
доктор історичних наук,
капітан ЗСУ

Зустріч з Миколою Воротиленко

Редакція щомісячника «Бористен» плідно співпрацює з Бібліотекою української діаспори імені Джона Маккейна. Вже стали системними презентації видання зарубіжного українства, зум-зустрічі із громадськими і творчими активістами нашого коріння поза межами материкової країни. Так у серпні відбулася он-лайн зустріч із публіцистом і лідером української громади Едмонтона Миколою Воротиленко "Калинова гілка кленового дерева".

Поговорили про багато важливого: дізналися про діяльність Національного українського об'єднання в Канаді — як усе починалося, як громада жила й живе нині. Наразі організація налічує приблизно: 60% жінок, 40% чоловіків, 50–60% молоді та 60% дітей. Приємно знати, що українська ідентичність за кордоном живе, розвивається і гуртує навколо себе нові покоління. Торкнулися і творчої сторони особистості пана Миколи. Він поділився, що надихнуло його взятися за перо, розповів про письменницький шлях і навіть відкрив свої плани на майбутнє...

Зустріч вийшла теплою, щирою та піднесеною. Відчувається, що це тільки початок. Ще стільки залишилося тем для обговорення... тож чекаємо на нові зустрічі!

Президент Америки – це російський актив

«Головний лідер найвидатнішої світової наддержави об'єктивно є радянським або російським активом», – сказав президент Португалії де Соуза, згідно з повідомленням Portugal Pulse. «Він діє як актив».

Звичайно, сильне та викривальне звинувачення. Португалія не є якоюсь країною-аутсайдером. Вона є членом-засновником Організації Північноатлантичного договору. Звичайно, це заява дуже високопосадовця.

Однак я впевнений, що багато високопосадовців країн-членів НАТО та інших країн поділяли цю думку, принаймні подумки, а можливо, й у приватних розмовах. Дипломатія вимагає певного рівня стриманості, особливо коли йдеться про наддержаву, на яку ви покладаєтеся і, можливо, покладатиметеся в майбутньому.

Сама заява несе двоякий меседж. По-перше, Дональд Трамп може бути російським активом або, принаймні, він діє як такий. У кримінальному праві меседж полягає в тому, що хоча може не бути «переконливих доказів» або документа, який конкретно ідентифікує Дональда Трампа як члена якоїсь російської секретної служби, безумовно, є достатньо непрямих доказів цього факту. Більшість кримінальних справ вирішуються на основі непрямих доказів.

Розглянемо два випадки спільної появи на прес-конференції Дональда Трампа як президента Сполучених

Штатів Америки та Володимира Путіна як сильного лідера Російської Федерації, двох, здавалося б, ворогуючих країн з дуже різними формами правління.

Перший випадок відбувся в липні 2018 року в Гельсінкі, Фінляндія, особливо цікавому місці, оскільки Фінляндія має довгий кордон з Росією і сумну історію. ІєвТрамп зіткнувся з очевидною дилемою: прийняти висновки американської розвідки чи слова Володимира Путіна. Він обрав Путіна. На світовій арені це було набагато більше, ніж просто ганебно. Це була зрада американської розвідки, а отже, державна зрада. Другий випадок стався зовсім недавно, у серпні цього року, в Анкориджі, Аляска, також дуже цікавому місці, враховуючи історію його приналежності до обох країн у різний час. Це була не просто робоча зустріч.

Трамп розстелив червону доріжку та аплодував Путіну після його прибуття. Безпосередньо перед самітом Трамп досяг консенсусу, за його власним визнанням, зі своїми європейськими союзниками, включаючи Україну, що якщо Путін не погодиться на негайне припинення вогню, Трамп піде. Путін не погодився. Трамп не пішов. Він зрадив свою угоду та своїх європейських союзників. Росія жорстоко бомбила Україну за день до зустрічі та наступного дня. Ніщо інше насправді не мало значення, окрім того, що нібито обіцянки були дані та не виконані, і суть полягає в тому, що Путін завжди мав повну свободу дій. з того часу.

Першим прикладом був випадок державної зради. Другим була зрада. Два дуже важливі та пов'язані акти, які прямо, хоча й опосередковано, вказують на дії Трампа як на дії російського активу. Зрада – це зрада своєї країни. Зрада виходить за межі самої країни та поширюється на інших.

Однак є набагато більше. Дії Трампа щодо підриву американської демократії під час нападу на Капітолій 6 січня 2021 року, а також багато його виконавчих указів, що підривають Конгрес протягом його другого терміну, та неповага до судових рішень – все це важливі фактори, що встановлюють його зрадницьку поведінку як президента.

Ніхто поза Кремлем не зробив більше для підтримки Росії, її агресії в

Україні та підриву американської демократії, ніж Дональд Дж. Трамп.

Справу про імпичмент, безумовно, можна висунути, але не в цій Палаті. Суду Сенаті був би безрезультатним. Розглянемо такі об'єктивні взірці моралі та демократії, як сенатор Ліндсі Грем з Південної Кароліни.

Тож слід чітко довести Америці та світу, що Дональд Дж. Трамп є активом РФ.. Немає іншого розумного пояснення для Трампа. Це вже не українська чи американська проблема. Це турбота всіх людей, які вважають, що Росія є світовим бичем, а найкращою зброєю проти авторитаризму є демократія.

30 серпня 2025 року
Аскольд Лозинський (США)

Висока вистражданість слова

До роздумів над книгою Олекси Різникова «Під пресом репресій»

**Знову чуєш лоб. Порохніє в душі і
в коморах
В цих захланних світах за прилавком
люди й віки.**

**Знаєш, лихо у тім, що вмирили в
чужинських просторах
Твої курбаси, стуси і маланюки...
— Богдан Томенчук**

Книга «Під пресом репресій» — це глибоко особисте, водночас національно значуще свідчення людини, яка пройшла крізь випробування тоталітарної епохи й залишилася непохитною у своїй вірі, правді й любові до рідного слова. Її автор — письменник, мовознавець, перекладач, громадський діяч, двічі репресований в'язень сумління Олекса Різників.

Йому 88 років, але він не втомлюється творити. Життя пана Олекси сповнене болу, боротьби й творчого неспокою. Символічно й гірко, що повномасштабне вторгнення в Україну розпочалося саме 24 лютого 2022 року — в день, коли він мав би святкувати свій 85-літній ювілей. Проте навіть у ці темні часи, під звуки повітряних тривог і ракетних ударів по Одесі, він продовжував творити.

І з'явилася на світ ця унікальна книга — «Під пресом репресій», що стала новою віхою в його творчості.

Літературна й громадянська позиція
Ця книга — не просто спогади. Вона — хроніка часу, досвід виживання, етичний маніфест. Вона — протест і молитва водночас. Це твір про те, як любов до України, до мови, до пісні, поезії, до простого людського сміху стає формою опору злу.

Структурно книга складається з десяти

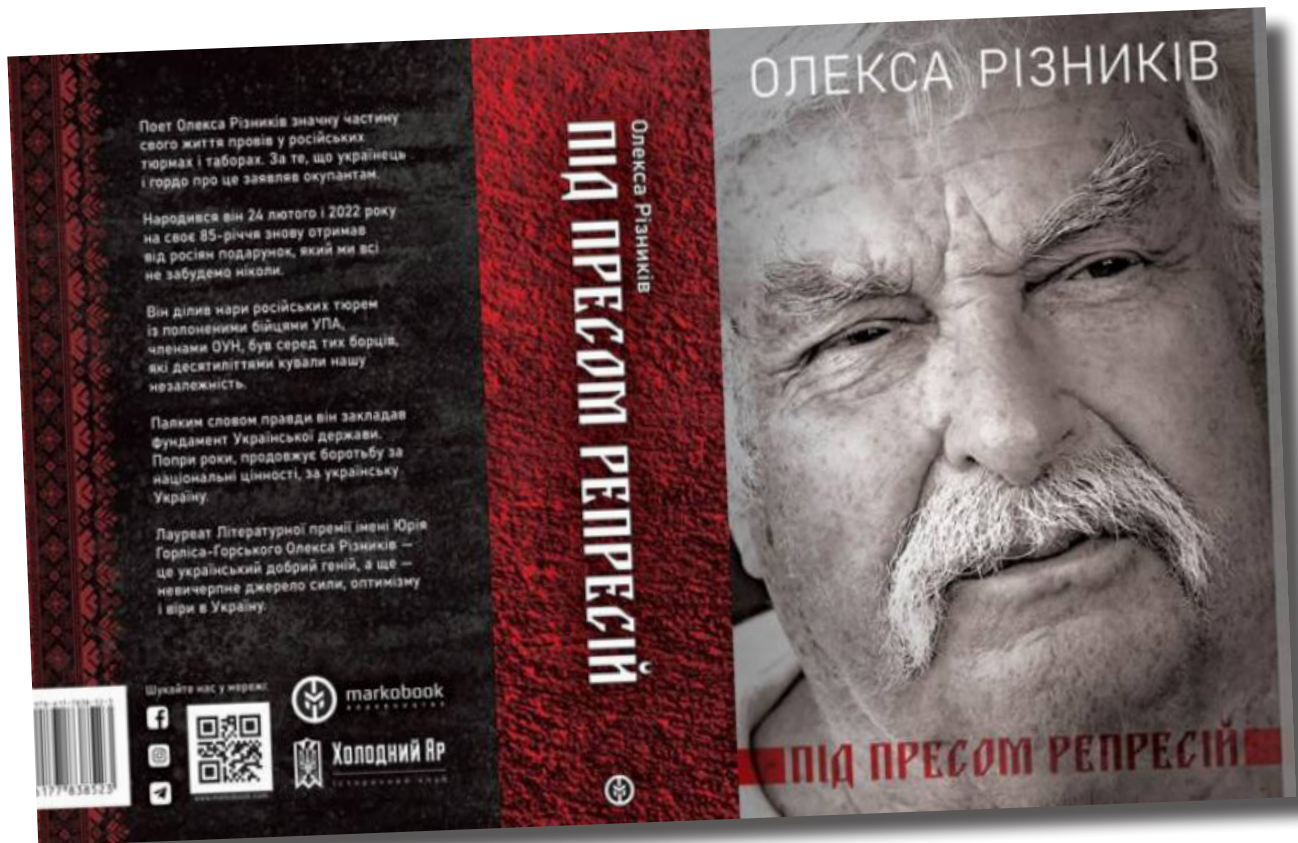
розділів. Уже сама назва першого — «Висока вистражданість слова» — задає тон усьому виданню. Наступні розділи — «Мої проминулі роки», «Уривки зі щоденників», «Арешт», «Посуддя», «Міжрепресся», «Я винен тим уже, що українець...», «Камерні вправи», «Порепресся», — детально розкривають обставини життя автора в часи радянського терору. Завершує книгу розділ «Про архітектуру мого кореневого словника», що є цінним внеском у мовознавство й філософію слова.

Особисте — як дзеркало національного

У центрі книги — не лише біографія. Це портрет цілого покоління, яке за свою українськість платило свободою, здоров'ям, а часто й життям. Тут — і друзі, і зрадники; тут — моральні випробування, в'язничні табори, «камерні вправи» не лише в літературному сенсі, а й у буквальному. Це — літопис незламності. Читаючи цю книгу, не раз зринає питання: як можна було це все витримати? Відповідь криється в силі національного духу, у гідності й внутрішній свободі, що не залежить від ґрат і бетонних стін.

Слово — як зброя

Різників — не лише мемуарист. Він — борець за мову, мислитель, який показує неочевидне: сила слова — не менш потужна, ніж сила зброї. Його аналітичні зауваги торкаються історичних, політичних, лінгвістичних пластів. Зокрема, він викриває абсурдність російських імперських наративів, вказує на хибність фрази «Росія — федерація», наголошуючи, що в ній немає самої «Росії» як окремого суб'єкта. Наскрізною темою постає питання: чи можна домовлятися з агресором, що не визнає жодних правил і норм людяності?

Автор однозначно дає відповідь: ні. Лише правда і справедливість здатні протистояти новітньому варварству.

Пісня, поезія, пам'ять

Зворушливі епізоди з життя таборів, де сотні українських в'язнів разом співали народних пісень, незважаючи на заборони, — промовисте свідчення національної єдності й сили духу.

«Прекратіте петь націоналістическіє песні!» — кричала охорона. А в'язні співали Шевченка, співали козацькі думи — і цим рятували себе, зберігали гідність».

Саме тому Олекса Різників у своїй поезії каже:

Слова мої, мої криваві:

І від мозолів, і від ран

Я вас шукав не ради слави,

А ради правди і добра...

Лексикографія як національна справа. Завдяки мовознавчим дослідженням Різників доводить не лише самодостатність, а й глибину, духовну силу української мови. Його «кореневий словник» — це спроба

побачити українське слово у всій його питомості, історичній тягlostі, символічному вимірі.

Це надзвичайно важливо в умовах мовної війни, коли українська мова — не просто засіб комунікації, а поле битви за ідентичність.

Підсумок

Олекса Різників — не просто митець. Він — явище. Його твори, біографія, мовознавчі праці — це втілення однієї великої ідеї: Україна є, була й буде. І це не гасло, а висновок, вистражданий у найтемніших етапах нашої історії.

Його життя — це приклад того, як людина може залишитися вірною собі, своєму народу, своїй мові. І саме такі постаті творять історію.

Олекса Різників — справжній український характерник, стійкий і незламний, як саме українське слово.

Валентина Новодон

Заступниця голови Верхньодніпровського відокремленого підрозділу ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка

Найдавніші бібліотеки України: від витоків до сьогодення

Розуміючи важливість місії книгозбірні в суспільстві XIX століття силами благодійників і філантропів публічні бібліотеки почали відкриватися в українських містах. Першою у 1829 році на обрії культурного відродження розпочала свою роботу Одеська публічна бібліотека (нині Одеська Національна наукова бібліотека), яка поклала початок відродженню бібліотечних установ в губернських містах України. Книжковий фонд першої бібліотеки у квітні 1830 року нараховував всього 5 тисяч книг.

Граф Воронцов подарував публічній бібліотеці «зібрання дорогих за рідкістю творів» – 600 томів французьких класиків. Приклад губернатора наслідували багаті одесити – і книжковий фонд книгозбірні почав швидко зростати. Нагадаємо про подаровані 40 тисяч видань від графа М.М. Толстого та 10 тисяч видань від Г.Г. Маразлі, понад 3 тисячі видань від археолога П.О. Бурачкова та понад тисячу книг від професора В.І. Тимонова. Та багато-багато інших відомих особистостей та навіть іноземних культурних установ та університетів підхопили естафету поповнення цінними книгами першої публічної книгозбірні.

У різний час читачами Одеської книгозбірні були відомі діячі науки і культури: Д.І. Менделєєв, І.І. Мечников, І.М. Сеченов, Д.К. Заболотний, М.Ф. Гамалія, В.П. Філатов, В.П. Глушко, М.Ф. Комаров, І. Карпенко-Карий, П.І. Ніщинський, О.І. Купрін, І.О. Бунін, К. Чуковський, О.І. Грін та інші.

З ростом книжкового фонду книгозбірні, зростала і кількість

читачів бібліотеки. Тричі за час існування бібліотека змінювала приміщення. Тепер Одеська Національна наукова бібліотека знаходиться у спеціально збудованій будівлі, яка є пам'яткою архітектури національного значення.

Нині книгозбірня налічує понад 5 з половиною мільйонів книг 131 мовою світу від стародруків XI століття до сучасних книжкових видань XXI століття. Вона є одним з провідних культурних, науково-інформаційних закладів з розвиненою структурою цифрових сервісів та ресурсів. Бібліотека протягом року вже традиційно обслуговує понад 800 тисяч користувачів і проводить понад 200 культурних заходів. І у ці складні часи воєнного стану бібліотека не зупиняється на досягнутому, а впроваджує інноваційні підходи з промоції книги і читання на підтримку статусу Одеси – Міста Літератури ЮНЕСКО. В часи культурного відродження початку XIX століття до думки письменників державні мужі прислухалися. Тож 1830 року за ініціативи письменника і професора Миколи Сумцова (1854-1922) та професора Олександра Кирпичникова (1845-1943) у Харкові була заснована Харківська губернська публічна бібліотека (нині Харківська обласна державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка). В перші роки свого існування бібліотека утримувалась за рахунок пожертвувань та плати читачів за користування книгами. Як і в Одеській так і в Харківській бібліотеці книжковий фонд поповнювався завдяки пожертвувань та подарунків благодійників і меценатів.

В перші роки свого існування книжковий фонд бібліотеки налічував всього 1700 примірників. До речі, до створеного 1832 року піклувального комітету увійшов як суддя совісного суду відомий український письменник, засновник нової української прози Григорій Квітка-Основ'яненко (1778-1843), який пізніше ще й взяв на себе клопоти директора ХПБ. Директор книгозбірні на той час завідував фінансами, зберігав документацію, вирішував питання передплати та купівлі нових книг та періодичних видань. Протягом перших десяти років від 2 000 осіб і установ до книжкового фонду бібліотеки надійшло 39 806 томів.

Від 1886 року у приміщенні Харківської міської думи була відкрита Харківська громадська бібліотека – правонаступниця Харківської губернської публічної бібліотеки. Власну будівлю за проектом видатного українського архітектора О.М. Бекетова (1862-1941) книгозбірня отримала 1901 року. Від того року бібліотека стає відомою не лише в країні, а і за її межами. Більше того вже від 1906 року у книгозбірні відкривається український відділ, роботою якого керувала новообрана Українська комісія. Першим головою Української комісії був обраний автор політичного трактату «Самостійна Україна» (1900), відомий український письменник Микола Міхновський (1873-1924).. Від 1914 року Українську комісію вже очолював відомий український письменник і бандурист Гнат Хоткевич (1877-1938). Українська комісія вишукувала кошти на комплектування фонду україномовними виданнями про історію, економіку та культуру України.

Завдяки зусиль Української комісії 1912 року вийшов друком перший україномовний посібник «Каталог книжок українською мовою Харківської громадської бібліотеки», який був складений Павлом

Мокроусом (1884-1938)..

У 1922 році Харківська громадська бібліотека стала державною. І більшовицькі державники найменували бібліотеку іменем російськомовного письменника українського походження В.Г. Короленка. А 1930 року бібліотека отримала статус наукової. Як зазначено на сайті книгозбірні: «У 1970-1980 роки відкрито нові структурні підрозділи, побудоване 12-поверхове книгосховище та читальний корпус...»

З відродженням української державності Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка продовжила свою історію як провідний науково-дослідний і науково-методичний центр країни. Відділ Україніки, який був створений 1993 року на базі краєзнавчого відділу, започаткував видання культурно-просвітницької серії книг «Повернені імена», до якої увійшли бібліографічні посібники, присвячені Миколі Хвильовому, Гнату Хоткевичу, Миколі Кулішу, Олесю Досвітньому та іншим. За значний внесок у розвиток українського краєзнавства Відділ Україніки став лауреатом всеукраїнської премії імені Дмитра Яворницького.

Діджиталізація бібліотечно-бібліографічних процесів, розширення міжнародних зв'язків сприяють тому, що читачі мають можливість користуватися якісно новими послугами бібліотеки, яка на сьогоднішній день налічує понад 7 мільйонів видань і збільшується щороку майже на 70 тисяч нових надходжень. Тобто зазначена книгозбірня є другою після Національної бібліотеки України імені Володимира Вернадського за своїм книго-фондом. Щорічно бібліотека обслуговує близько 55 тисяч читачів, до послуг яких у книгозбірні працює 12 читальних залів на 524 місця. На долю цього річного ювіляра – Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки

імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія, яка цього року відзначає 190-річчя від Дня заснування – припадало чотири рази пережити закриття і відродження. Заснована 1834 року як Катеринославська публічна бібліотека. На рік відкриття бібліотечний фонд книгозбірні становив всього 200 книг. Через 5 років сталася велика пожежа і лише 1843 року Катеринославська бібліотека повторно була відкрита для відвідувачів. Внаслідок політики царського уряду з утисками інтелігенції провінційних містечок у 1851 році Катеринославську книгозбірню офіційно закрили. І лише 1859 року за ініціативи не байдужих громадян катеринославці знову радувались відкриттю бібліотеки, фонд якої на той момент становив 546 книжок. Але вже на початку 1880-х книгозбірня знову перестала функціонувати. І лише 1889 року бібліотека зі статусом міської вже втретє розпочала свою роботу. І, як не дивно, лише від 1925 року бібліотека перетворилася у великий культурно-просвітницький заклад. За роки Другої світової книгозбірня була вщент поруйнована, але вже від листопада 1943 року розпочала свою роботу з фондом у 10 тисяч книг. Цікавим в післявоєнний час є те, що 1980 року при бібліотеці радянською партноменклатурою був створений університет культури, де бібліотекарі мали змогу безпосередньо підвищувати свою кваліфікацію та обирати собі молоде поповнення книгозбірні.

В роки Незалежності України книгозбірня зросла на кілька додаткових вкрай важливих відділів, чим осучаснила і поживила свою діяльність. Книжковий фонд у бібліотеці на сьогоднішній день становить 2 мільйони 700 тисяч документів.

Понад 150 років свого існування не

втратила сил і наснаги допомагати людям у пізнанні соціально важливих, високо культурних видань. Київська російська публічна бібліотека (від 1866 до 1891), Київська міська публічна бібліотека (від 1891 до 1922)... і нарешті від 2016 року – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого з книжковим фондом понад 5 мільйонів примірників. Звісно, що пограбована фашистами у 40-х роках ХХ століття втратила чимало цінних екземплярів, які б і тепер мали попит, проте і нині до фондів книгозбірні надходять унікальні книжкові видання. Саме ця книгозбірня надає інформаційні послуги народним депутатам України та депутатам місцевих рад нашої держави. У книгозбірні ви зможете побачити не один десяток культурно-просвітницьких заходів, серед яких є й презентації книг лауреатів найпрестижніших премій та літературних конкурсів.

Кажуть, що іноземні чиновники саме за станом розвитку бібліотечної установи визначають розвиток суспільства в тому чи іншому регіоні України. І якщо їх запрошують на переговори до владної структури, то вони перш за все намагаються потрапити до книгозбірні. Напевно, вони теж читали книги знаменитої британської письменниці Джоан Роулінг, яка зокрема попереджала: «Якщо є сумніви, йдіть до бібліотеки». Так ми були свідками відвідин головної книгозбірні Херсонщини послом Канади, а трохи пізніше і послом Польщі саме перед зустріччю з головою обласної державної адміністрації. А вже височінь розвитку бібліотечної справи та новітніх цифрових технологій однієї з найкреативніших і найкрасивіших бібліотек довоєнної України допомагала налагодженню міжнародних зв'язків наших керманичів із зарубіжними елітами.

Заснована 1872 року за ініціативи прогресивної інтелігенції Херсонська громадська бібліотека (нині Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека імені Олеся Гончара) з перших років своєї діяльності стала улюбленим культурним закладом місцевих письменників, художників та музикантів. Місцеві багатії та чиновники на чолі з губернатором генералом С. Старинкевичем (1820–1902) намагалися допомогти у становленні важливої установи у провінційному містечку, де на той час не було жодного університету. У 1890 році розпочався новий етап у діяльності бібліотеки. Було впорядковано облік її фонду, запроваджено ведення основних статистичних показників, реєстрацію читачів, уперше зосереджено увагу на комплектуванні фонду науковими виданнями. Також були укладені й надруковані оновлені каталоги на всі розділи фонду.

Бібліотечне товариство активно працювало над поповненням бібліотечного книжкового фонду і вже в середині 1890-х років за складом своїх фондів Херсонська книгозбірня займала сьоме місце в імперії, а за книговидачею – друге, поступаючись лише Харківській публічній бібліотеці. Логічно, що бібліотека потребувала вже розширення свого приміщення..

І 1897 року за проектом знаменитого академіка-архітектора Миколи Костянтиновича Толвінського (1857–1954) для книгозбірні було збудовано і урочисто відкрито спеціальне приміщення на колишній Старообрядовій площі (нині вулиця Торгова). У цьому приміщенні бібліотека пропрацювала до 1987 року. Нині дане приміщення визнано пам'яткою архітектури ХІХ століття національного значення (охоронний № 1625).

Від січня 1923 року більшовицькою владою бібліотечний заклад було реорганізовано в Херсонську центральну міську бібліотеку, а її утримання було переведено на державний бюджет. Окрім того до херсонської книгозбірні, починаючи від 1924 року, стали надходити по одному примірнику всі видання, які спромоглися надрукувати на території тогочасної української республіки. Суттєва зміна була ще й в тому, що плату за користування книжками «советаи» було скасовано. У 1944 році у зв'язку з несподіваним утворенням Херсонської області книгозбірня стала обласною. Від 1966 року вона – наукова, а в 1984 році їй присвоєно статус універсальної наукової бібліотеки. Тож і з багатоповерховим спеціалізованим приміщенням радянські чиновники не забарилися, бо не давав спуску їм у цьому питанні та й по можливості сприяв виділенню коштів із республіканського бюджету голова Фонду миру, депутат Верховної Ради України, всесвітньовідомий письменник Олесь Гончар (1918–1995). І 1987 року фахівці обласної книгозбірні урочисто відкрили двері у нові простори зали чотириповерхової новобудови для користувачів з усієї Херсонщини. Велична і світла головна бібліотека смаглявої Таврії прикрасила берег могутнього Дніпра і тривалий час вабила очі пасажирів лайнерів і ракет, пароплавів та яхт, котрі курсуючи на хвилях ріки помічали нескінченні потоки людей до храму знань.

За ініціативи обласних організацій Національної спілки письменників України та Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка у лютому 1997 року Постановою Кабінету Міністрів України за №173 Херсонській обласній універсальній науковій бібліотеці було присвоєно ім'я вида -

тнього українського письменника-академіка Олеса Гончара. З тих пір свою улюбленицю з книжковим фондом понад мільйон примірників країни кличуть «Гончарівкою». У «Гончарівці» науковці з 26 місцевих вишів знаходили необхідні матеріали для своїх дисертацій та наукових статей. Щорічно послугами книгозбірні користуються до 40 тис. мешканців міста й області. Одночасно в 11 читальних залах мали змогу обслуговуватися більше 900 читачів, брати участь у масових заходах ще близько 300.

Студенти і школярі, працівники закладів та установ Херсонщини до повномасштабного вторгнення мали змогу насолодитися виставками картин художників та фотохудожників, виставками виробів майстрів народних ремесел, побувати на численних культурно-просвітницьких заходах і фестивалях, на науково-практичних конференціях та соціально-значимих форумах, на тренінгах та майстер-класах, а також на численних презентаціях нових книжкових видань видавництва України.

ОУНБ має власний вебсайт (<http://lib.kherson.ua/>), який 2011 року був визнаний переможцем у Всеукраїнському конкурсі бібліотечних інтернет-сайтів, організованому УБА, а також три спеціальні сайти («Центр екологічної інформації» – спільний проєкт з Посольством Королівства Норвегії в Україні <http://eco.ks.ua/>; ArtKavun <http://artkavun.kherson.ua/>; Відділ документів з медичних наук Херсонської ОУНБ ім. Олеса Гончара <http://khonmb.org.ua>). Вони уможливлювали ефективне обслуговування як фізичних, так і віртуальних користувачів. У 2004 р. започатковано «Віртуальну довідкову службу». До цих чотирьох сайтів ОУНБ у 2018 р. зафіксовано 698 018

звернень. У 2000-х бібліотека стала великим майданчиком інновацій та новітніх технологій. І це давало свої результати. В рази зросла кількість користувачів бібліотечними послугами. Бібліотекарі з інших областей України приїжджали до «Гончарівки», щоб перейняти досвід та побачити новітнє обладнання, яке б допомагало у бібліотечній справі. Бібліотека по праву була в авангарді в сфері інновацій і заслужено має повагу та визнання серед колег держави.

У локальну бібліотечну мережу бібліотеки станом на 01 січня 2019 року було об'єднано 175 комп'ютерів, із них 116 – з доступом до інтернету. Упровадження АБІС ІРБІС дало змогу автоматизувати процеси каталогізування та систематизування документів, реєстрації та обліку користувачів, сприяло створенню електронних баз даних.

До того ж реалізація проєкту «Бібліотека: зміни... реалії... майбутнє» принесла Херсонській ОУНБ перемогу у Всеукраїнському конкурсі УБА на здобуття звання «Бібліотека року 2015».

Створена мудрим керівництвом книгозбірні атмосфера креативного розвою при книгозбірні сприяла впровадженню в життя незабутніх засідань понад півсотні творчих клубів, щотижневих навчальних курсів з української, німецької та англійської мов, щомісячних цікавих краєзнавчих екскурсій та зустрічей з особистостями, які є гордістю Херсонщини.

Інноваційні проєкти «Самоцвіти України», «Дебют у Гончарівці», «Гордість Херсонщини», Артлабораторія «Українська хата – талантами багата», інклюзивний театр «Звичайна роль – особливий актор» та інші сприяли визнанню найвищого розвитку книгозбірні на міжнародному рівні.

Після 24 лютого 2022 року «Гончарівка» зазнала пограбувань окупантами та нищівних пожеж від ракетних ударів. Через постійні обстріли окупантів в колись привабливій будівлі зараз немає даху і вікон. Але попри все незламна книгозбірня продовжує працювати на інших локаціях, поповнює фонди та проводить соціокультурні заходи. . Проектна діяльність фахівців бібліотеки допомагає хоча б частково надолужити втрачене внаслідок російсько-української війни. Тож 3D-ручка та планшет для малювання, інтерактивний столик та гаджети для людей з проблемами зору вже працюють для задоволення потреб відвідувачів артукриття незламної «Гончарівки».

Відомий український журналіст Віталій Портников, зважаючи на те, що відбувається стверджує: «Бібліотека буде змінюватись. Це дуже важливо, щоб у нашій бібліотечній справі перейшли до бібліотек, як до цивілізаційних центрів» Віримо, що після Перемоги ЗСУ відродиться Україна, відродяться книгозбірні і скарбниці вікової мудрості та знань стануть дійсно цивілізаційними центрами розвитку новітніх технологій, навичок та знань, людяності та добра.

Мирон Федорів, просвітянин

На світлині: Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека імені Олеса Гончара.

Наша Церква

Видання благословив Патріарх УПЦ КП Філарет.
Бюлетень відіграє важливу роль в регіоні та Україні по
наверненню населення до духовних витоків нації та
релігійності. Виходить з вересня 2002 року. З грудня
2018 року додаток називається «Наша Церква»

Релігійний додаток часопису "Бористен"

№ 48 (2025)

*Хоча нині біля України зібралася
темрява зла і бурхливі хвилі
намагаються потопити нас –
маємо вірити, що ми не полишені,
бо з нами Бог!*

Митрополит Епіфаній

Сьогодні з Євангелія ми чуємо розповідь про те, як Спаситель прийшов до учнів Своїх по водах озера. Сталося це відразу після двох подій. Першою з них було вбивство Іродом пророка і Предтечі Іоана Хрестителя. А другою – чудесне насичення понад п'яти тисяч людей п'ятьма хлібами і двома рибами.

Почувши звістку про смерть пророка Іоана, Господь з учнями йде у пустельне місце. Але люди з околиць, довідавшись, що Ісус є у їхньому краї, зійшлися до Нього та принесли своїх хворих, яких Він зцілив. Коли ж звечоріло, то Спаситель чудесно наситив усіх, хто зібрався до Нього. Але відразу по тому наказав Він учням Своїм відпливти на інший берег озера. Сам же Христос не поплив з ними, але пішов на гору, де на самоті молився. І лише коли настала ніч, а на озері здійнявся вітер, що піднімав хвилі, Спаситель пішов до учнів Своїх по водах, як по звичайній землі.

Звершивши перед цим численні чудеса, Христос саме зараз ніби полишає Своїх учнів самотніми. Вони у човні пливуть без Нього серед ночі та бурхливих хвиль і вітру, не знаючи, що має бути далі. Чи Вчитель їхній припливе іншим човном? Чи піде дорогою край озера? Навколо ніч, хвилі б'ють у човен. І раптом бачать вони серед збурення води Когось, Хто йде до них.

Чи можливо людині без всяких допоміжних засобів йти поверхнею води? Досвід та знання кажуть нам, що це неможливе. Тому і учні Христові лякаються, думаючи, що побачили примару або духа. Однак Господь заспокоює їх: «Це Я, не бійтеся» (Мф. 14:27).

Спаситель міг би відпливти у човні разом з учнями Своїми, або ж так само разом з ними піти суходолом. Однак Він обирає інший, чудесний спосіб, бо бажає виявити віру їхню та зміцнити її. Перед цим учні зазнали випробування, довідавшись про страту Іоана, якого вони шанували, як правдивого Божого пророка. Однак цей пророк загинув, кат відтяв йому голову за наказом володаря, намовленого розпусною жінкою. Тож коли навіть саме життя такого праведника Божого не захищене від злоби нечестивців, то хіба зло не має великої сили?

Але Господь на прикладі чудесного нагодування великого зібрання людей п'ятьма хлібинами доводить учням, що хоча Промисел Божий для багатьох незбагненний, але турбота Небесного Отця про дітей своїх є повсякчасною і все, що Бог робить – веде до блага. І якщо Бог допускає чомусь недоброму статися, то це відбувається не через обмеженість сили Творця, але задля більшого блага.

Христос справді полишає учнів Своїх на самоті серед ночі у човні на бурхливому озері. Однак полишає не назавжди, а лише до того часу, коли неочікуваним і чудесним чином приходить до них. І цим Він зміцнює їхню віру, дає їм важливий урок, закликаючи заспокоїтися і не боятися.

Силу, яку дає ця віра, відразу являє Петро, коли на заклик Господа виходить з човна і йде по воді до Спасителя. Однак в мить життєвий досвід, який каже, що водою ходити неможливо, ослабив віру Петра і він став тонути. Але і тут Христос не полишив учня Свого і, простягнувши руку, ввів до човна.

Все це, дорогі брати і сестри, стає для нас ще одним свідченням, що якими б складними не були зовнішні обставини нашого життя, ми завжди повинні довіряти Богові. Нехай життєвий досвід наш і самі закони природи кажуть, що так неможливо, – наша довіра до Бога повинна сказати нам: з Господом все є можливим!

Часто у своєму житті ми опиняємося в обставинах, подібних до обставин апостолів у човні на водах озера. Нам здається, що Бог відступив від нас, що ми ніби полишені на самоті серед темряви і бурхливих хвиль життєвого моря. Але у такі моменти нам знову і знову слід вдивлятися перед собою очима віри. І тоді ми серед темряви і хвиль побачимо Христа, Який йде до нас, як побачили Його апостоли. Ми почуємо Його голос, звернений до нас: «Заспокойтеся! Не бійтеся!» І коли матимемо тверду віру, то навіть неможливе для людини – стане для нас можливим. Як стало можливим для понад п'яти тисяч народу насититися п'ятьма хлібами, а Петру – вийти з човна і піти по воді назустріч до Христа.

Тож хоча і нині навколо нас, навколо України, ніби зібралася темрява зла і бурхливі хвилі намагаються потопити нас – маємо вірити, що ми не полишені, ми не самотні, ми не потонемо.

Бо з нами Бог! Амінь.

“Новини”

Предстоятель в Бучі помолився за вбитих окупантами мирних мешканців та захисників України

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 23 серпня 2025 року відвідав Бучу, де біля меморіалу жертвам російської окупації звершив заупокійну літію за розстріляними і закатованими українцями та полеглими захисниками Батьківщини. Разом з Його Блаженством молилися митрополит Переяславський і Вишневський Олександр, митрополит Білоцерківський Євстратій, архієпископ Вишгородський Агапіт, місцеве і запрошене духовенство.

На заході були присутні представники Церков і релігійних організацій, капелани, перший заступник голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко, очільник Київської обласної військової адміністрації Микола Калашник, міський голова Бучі Анатолій Федорук й інші представники місцевої влади та Бучанської громади.

Після заупокійної молитви у храмі на честь святого апостола Андрія Первозваного відбулося урочисте зібрання до Дня Незалежності України, під час якого пролунали духовні піснеспіви.

«Сьогодні ми піднесли молитву до Господа за спокій душ сотень мешканців Бучі, які були розстріляні та закатовані російськими окупантами. У цьому не було жодної військової доцільності. Тому перед нами постає справжнє обличчя новітньої імперії зла, яка прикривається словами про християнські цінності, але своїми діями доводить протилежне: заради загарбницьких амбіцій вона нищить усе, і людське життя, дане Богом, для неї не має жодної ваги. Тож ми вдячні нашим воїнам – героям, бо завдяки їм ми можемо сьогодні збиратися і молитися. Нехай Господь і надалі допомагає їм, оберігає та дає сили остаточно перемогти зло, яке прийшло у наш дім. Слава Ісусу Христу і слава Україні!», – зокрема сказав Митрополит Епіфаній у своєму слові до присутніх.

Предстоятель мав зустріч з пастором Марком Бернсом

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 26 серпня 2025 року прийняв у своїй резиденції американського протестантського пастора і телепроповідника Марка Бернса разом із супроводжуючими його особами.

У зустрічі також взяли участь член парламенту Північної Македонії Владко Ѓорчев та український політик і громадський діяч Павло Унгуран.

Під час спілкування були порушені питання важливості підтримки сімей, учасники поділилися баченням релігійної ситуації, міжцерковних взаємовідносин в Україні й світі, підкреслили важливість свідчення правди про російську збройну агресію проти України та потребу подальшої підтримки для нашої держави з боку світового співтовариства.

«Ми просимо про молитву всіх християн світу, щоби Господь допоміг нам зупинити це зло. Водночас ми потребуємо й діяльної підтримки. Необхідно використовувати різні засоби, аби примусити Росію припинити свій злочинний напад на Україну та досягнути справедливого миру», – наголосив у своєму слові Предстоятель Православної Церкви України.

Митрополит Епіфаній очолив Божественну літургію в Заглині – на місці явлення Пресвятої Богородиці

У день свята Покладення чесного пояса Пресвятої Богородиці, 31 серпня 2025 року, Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній очолив Божественну літургію на цілющому джерелі у Заглині – присілку села Монастирок на Львівщині.

Предстоятелю автокефальної Української Православної Церкви співслужили митрополит Львівський Макарій, митрополит Львівський і Сокальський Димитрій, митрополит Рівненський і Острозький Іларіон, митрополит Білоцерківський Євстратій, архієпископ Володимирський і Нововолинський Матфей, архієпископ Хмельницький і Шепетівський Павло, єпископ Богуславський Арсеній та численне духовенство.

Щороку до цього священного місця, де відбулося чудесне явлення Божої Матері, традиційно відбувається проща.

За богослужінням молилася велика кількість вірян, які прибули в паломництво до цього особливого місця.

Після читання Євангелія Його Блаженство виголосив першосвятительське слово проповіді та возніс особливу молитву до Господа в час, коли Батьківщина в небезпеці.

Також під час відправи лунали молитовні прохання за воїнів, які захищають Україну, за владу і наш народ та за спокій душ усіх полеглих оборонців Батьківщини і мирних жителів, які загинули під час війни. Митрополит Львівський і Сокальський Димитрій висловив вдячність Предстоятелю за візит та підніс Його Блаженству просфору і квіти.

На завершення урочистої відправи Митрополит Епіфаній з керуючим єпархією митрополитом Львівським і Сокальським Димитрієм і духовенством спустилися до цілющого джерела, проспівали молитву до Божої Матері «Царице моя, Преблагая...» та спожили джерельної води.

ФУНДАЦІЯ «ПРОМЕТЕЇВ ОТВІТ»

Головним пріоритетом Фундації з осідком у США є сприяння у збереженні української свідомості та ідентичності, культурної спадщини і традиції серед широкого громадського загалу, особливо серед студентів вищих навчальних закладів в Україні та за кордоном, надання фінансової і моральної допомоги науковцям, студентам, винахідникам, громадським активістам іншим чинникам, котрі формують громадянське суспільство та демократію в Україні. За чинним американським законодавством пожертви надіслані до Фундації «Прометеїв отвіт» не підлягають оподаткуванню.

Promethean's Retort, P.O. Box 35, Lyndhurst, NJ 07071-0035
USA . 4petrop@verizon.net, 201 460 1364